

Sadržaj

	2 Vesti iz klubova (Međuklupski susret i Mala makabijada u Sarajevu; iz zagrebačkog kluba)
Dejan Dizdar	5 Povodom neodržanih seminara
Dejan Dizdar	6 Seminar u Rimu
Ruben Fuks	9 Kadima 28
Vesna Najfeld	11 Mali Zaton 1970.
Mia Rajner	14 Gospodin Klein
I. B. Singer	16 Književnost je sećanje čovečanstva
Nela Musafija	20 Pisma
Isak Samokovlija	21 Pesme
Moric Levi	24 Osam stotina godina od rođenja Moše ben Majmona
Horhe Luis Borhes	30 Golem
Raka Levi	33 Mojih 9000 kilometara
Olivera Đurašević	39 Šetnja Tel-Avivom
Vladeta Jerotić	42 Frojd — Mojsije
Petar Klajn	46 Jevreji nobelovci: Oto Valah
	48 Sećanja
	51 Dečji kutak
	53 Ozbiljni oglasi iz stare jevrejske štampe
	56 Pismo iz Čikaga

Ovaj broj »Kadime« stiže do čitalaca sa neuobičajenim zakašnjenjem. Šta se dogodilo? Kada smo, još početkom oktobra, počeli da ga pripremamo, poverovali smo da će on brzo biti gotov. Poželeli smo, naime, da tim brojem — ovim, dakle, koji 'sada čitate — obeležimo naš jubilej: četrdeset brojeva »Kadime« ipak nije mala stvar. Kako? upitali smo se. Tako što ćemo se obratiti nekadašnjim urednicima i saradnicima, i zamoliti ih da napišu nešto o tome kako se nekad uređivao naš list, s kakvim problemima su se suočavali, kako su ih rešavali i sl. Verovali smo da će upravo oni, koji su prošli sve uredničke muke, najviše i najbrže moći da nam pomognu. Razaslali smo dvadesetak pisama, uvereni da nećemo morati dugo da čekamo. I šta se desilo? Još uvek čekamo... Dobili smo samo dva odgovora (koje objavljujemo), a od ostalih — tišina. Kao da oni nisu nekada pisali tradicionalne reči: pišite nam, saraduje sa nama, »Kadima« je vaš časopis i bez vas nije ništa. Ali, šta je — tu je. Nema jubilarnog broja, već je ovo opet tradicionalna »Kadima« sa obiljem materijala, sa priložima među kojima će se, verujemo, za svakoga naći po nešto.

Mi, u nešto manjem broju nego inače, ostajemo vam i dalje verni. Naši stari su negde rekli da će Jerusalim propasti ako se zanemari podučavanje mladih. Nekada smo mislili da su oni mislili na pravi Jerusalim. Sada vidimo da smo pogrešili. Jerusalim je svako od nas i moramo jedni druge da podučavamo. Zvuči jednostavno, ali koliko smo na tome učinili?

Redakcija

Vesti iz klubova

MEĐUKLUPSKI SUSRET U SARAJEVU

Povodom Dana republike, 29. novembra 1978. godine, članovi jevrejske omladinske zajednice došli su u Sarajevo da u okviru Međuklupskog susreta provedu svoje praznične dane. Mora se priznati da su hrana i smještaj bili dobri u hotelu »Nacional«, odakle se pruža divan pogled na orijentalni dio grada. Pošto je u Sarajevu posljednjih godina postalo uobičajeno da snijeg pada samo u prazničnim trenucima, on ni ovog puta nije iznevjerio naše goste.

Međuklupski susret otvorio je predsjednik Jevrejske opštine u Sarajevu, dr Isak Levi. Svim gostima poželio je dobrodošlicu sa željom da se prijatno osjećaju i s nadom da će im tih nekoliko dana ostati u lijepom sjećanju. Istog dana, uveče, održan je prigodan program. David Kamhi organizovao je recital povodom praznika (u izvođenju Dragane i Cadika), a poslije toga plesalo se do ponoći.

Slijedećeg dana išlo se na Trebević i Jahorinu, gdje su naročito uživali omladinci iz ravničarskih krajeva. Uveče nas je zabavljao poznati sarajevski disk-džokej Želimir Altarac-Čičak, koji je stvorio ugodnu atmosferu uz taktove dobre muzike.

U subotu, predzadnje večer, David Albahari, održao nam je predavanje o Jevrejima koji su dobili Nobelovu nagradu za književnost. Njegov izbor pjesama recitovala je glumica Etela Pardo.

Bilo je lijepo i prijatno provesti tih nekoliko dana zajedno, još više se zbližiti, kao i sklopiti nova poznanstva a stara produbiti. Ne znam da li je svima bilo ugodno, ali najdragocjenije je to što smo još jednom bili zajedno.

Rozita Iles

IZVEŠTAJ SA MALE MAKABIJADE U SARAJEVU

I pored svih poteškoća ovogodišnja mala Makabijada je održana u Sarajevu od 28. 4. do 2. 5. 1979. Broj učesnika je bio mali, 17-ro ljudi iz Novog Sada, Subotice, Splita, Zagreba, Ze-

nice, Zemuna i Beograda. Iako su bili nepripremljeni, pošto su organizaciju prihvatili nekoliko dana uoči održavanja, naši drugovi-omladinci iz Sarajevskog kluba zajedno sa Upravom učinili su sve da boravak u ovom šarmantnom gradu bude što prijatniji. One koji su prvi put u Sarajevu ovaj grad je oduševio svojom mladošću, svežinom i gostoprimstvom. Najimpresivniji utisak je ostavila Baš-čaršija gde se skladno prelijeva staro i novo, uske ulice, drevni spomenici i zanati i puno mladog sveta okupljeni oko bezbroj kafića i čevabdžinica gde uz dobru muziku i »klopu« možete svakog da upoznate i sprijateljite se. Ako tome dodamo nezaboravne doživljaje sa vrela Bosne gde su nas ljubazni domaćini vodili, pa pogled sa Trebevića i mnoga druga zanimljiva mesta utisak je da Sarajlije znaju da se raduju i provode, pa nije iznenađujuće da u mnogim delatnostima, naročito mladih kao što su muzika i sport drže primat u Jugoslaviji.

Takmičenja su bila više simbolična i održana su u sportskoj dvorani »Skenderiji« u malom fudbalu, košarci, kao i u šahu. U fudbalu je pobedila kombinovana gostujuća ekipa ispred dve selekcije Sarajeva, a u šahu Đurašević Branislav ispred Hara Leonarda. Pobednici su nagrađeni čokoladama i prigodnim knjigama »400 godina od dolaska Jevreja u BiH« koje su poklonjene i klubovima. Na Makabijadi je bio prisutan i naš poznati pijanista dr Andreja Preger koji je sa ženskim delom učesnika bio navijač. Večeri smo provodili u klubu uz stoni-tenis i dobru zabavnu muziku.

Zaključak je da su ovakvi sastanci veoma korisni radi boljeg upoznavanja, druženja i razmene iskustava između klubova čiji bi rad, uz dodatne napore trebalo vratiti bar na pređašnji nivo.

Na kraju bih se još jednom zahvalio domaćinima na toplom gostoprimstvu uz želju da se svi zajedno ponovo nađemo na letovanju u Pirovcu.

Branislav Đurašević

Što je novo u zagrebačkom klubu?

Kriza još uvijek traje, ali se radi na njenom suzbijanju!!!

Kriza se očituje u slabom posjetu članstva, okuplja se svega oko deset odsto ukupnog broja članova kluba, i to uglavnom nešto starije generacije. Sastanci su jednom tjedno, petkom, a uskoro će početi sastajanje i nedeljom popodne.

Program za godinu 78/79. je možda dosta jednostavan, ali prilično obiman. Cilj nam je ostvariti po jednu kino projekciju, jedno izlaganje o tradiciji, jednu zajedničku večeru tokom svakog mjeseca, te održati seriju predavanja o jevrejskoj povijesti koja će biti, za razliku od ostaloga što je planirano za petak, u terminu nedelje popodne.

Ukoliko uspijemo organizirati još koje predavanje ili nešto drugo, a trudićemo se, tim bolje, no nismo se usudili uvrstiti u plan nešto što ne ovisi o nama samima.

Do sada su održavane dvije zajedničke večere koje su organizirale Mia Rajner, te Mira Spitzer-Tretinjak i Vlasta Zado. Drugom prilikom održano je, u povodu proslave Sukota u našem klubu, kraće izlaganje o jesenjim praznicima Roš Hašana, Jom Kipur, Sukot, Simhat Tora. Nadamo se, takođe, da će prva kino-projekcija biti održana još tokom 11-og mjeseca.

Atmosfera na običnim sastancima je uglavnom dobra, a nas je još uvijek premalo.

(Zagreb, novembra 1978)

R. F.

Povodom neodržanih seminara

Na svakom našem susretu, bio on klupski ili međuklupski, jedna tema je uvek prisutna, kako na zvaničnom, radnom delu, tako i u mnogim neslužbenim razgovorima. To je (ne)aktivnost u klubovima — konstatacija stanja, ispitivanje uzroka i donošenje zaključaka. Jedan korak nedostaje u ovom postupku — izvršavanje odluka. Kada je u Sarajevu, na prošlogodišnjem međuklupskom susretu održan radni sastanak neki optimisti među nama pomislili su — eto krenulo je. Međutim ne samo da nije krenulo, nego su nam kola izgleda pošla malo unazad. Klubovi su zamrli, ljudi ima sve manje i manje (srećom, živi su, ali ne i prisutni među nama), a aktivnosti nema skoro nikakve.

Kadima, koja je nekada izlazila i po tri puta godišnje, nije izašla već skoro godinu dana. Dopisnika nema, mada sigurno svi volite da je pročitate. Neki od vas saraduju u studentskim listovima, pišu, crtaju, bave se najrazličitijim aktivnostima — ništa od svega toga ne dopire do redakcije Kadime.

U takvoj situaciji, u komisiji za rad sa omladinom održano je par sastanaka da bi smo u skladu sa zaključcima iz Sarajeva napravili program za zimski seminar. I tako, program je usvojen, teme su bile privlačne (bar je tako izgledalo članovima komisije), predavači angažovani, čekali smo samo još vaše prijave. Kao nepopravljivi optimisti dočekali smo i poslednji dan za prijavljivanje, ali ne i neku prijavu. Posle nedelju dana urgiranja i moljakanja, najzad se prijavilo i par kandidata — da ne dužim, seminar je, zbog malog broja prijavljenih propao.

Sada ponovo nastupa ekipa optimista, tj. mi, i predlaže, kad već fešta nije uspela, održavanje nekoliko mini-seminara regionalnog karaktera, sa istim temama i predavačima. Posle nedelju dana dogovaranja na relaciji N. Sad — Beograd — N. Sad, ugovoreno je da se prvi mini-seminar održi u okolini Novog Sada, u subotu i nedelju 7. i 8. aprila. Posle još jedne nedelje, broj učesnika opada, da bi dostigao tri (3) iz Novog Sada i dva (2) iz Beograda. Tu konstatujemo da nema smisla vući tri ili četiri predavača u Novi Sad radi tri omladinca, već da je bolje da ta trojka dođe u Beograd. Dan pred najavljeni početak seminara, upravo u trenutku kada je beogradski tim dosti-

gao brojno stanje od pet ljudi, novosadani otkazuju — valjda im je daleko prestonica — i sve pada u vodu po drugi put.

Tako je propao i poslednji pokušaj ove komisije (do leta ostaje još malo, a posle leta neki od nas čuvaće vaš miran san) da nekako oživi rad među mladima. Ostaje nam sada još međuklupski susret na kome ćemo moći opširno da izvestimo jedni druge o neradu u klubovima, donesemo još nekoliko značajnih zaključaka, i eventualno skoknemo do Trsta po krpice koje će nas učiniti glavnima u diskaču.

Dakle, ni ovaj put dve veoma interesantne teme — novija jevrejska istorija i umetnost/kultura nisu uspele da zainteresuju veći broj mladih ljudi koji pretenduju da postanu kulturni i obrazovani intelektualci, sa korenima u narodu koji je kroz celu svoju istoriju, čak i u najtežim vremenima, obrazovanju davao vodeću ulogu.

Na mladima svet ostaje!

Dejan Dizdar

Seminar u Rimu

Krajem aprila u Rimu se okupilo stotinu omladinaca iz cele Evrope na seminaru posvećenom karakterističnim jevrejskim zajednicama u svetu: Jemen, Maroko, istočnoevropski štetl i moderni geto. Nedelju dana su se smenjivala predavanja, diskusije, razgovori i zabava. Osim toga, učile su se igre, raspravljalo o većitim pitanjima asimilacije jevrejskog življa, identitetu, religiji. Sve u svemu, seminar je bio veoma zanimljiv, s tim što je možda i veću vrednost imao neposredni kontakt sa mladima iz drugih zemalja, upoznavanje sa njihovim radom, problemima, ciljevima. Sporazumevali smo se na engleskom, francuskom, italijanskom, a zapanjujuća (za nas) činjenica bila je da je više od 80 ljudi govorilo ivrit!

Iako je među prisutnima bilo nekoliko zaista religioznih, većina je pripadala tradicionalistima, koji, iako poštuju većinu običaja i verskih zakona, ne pridaju tome neki veliki značaj, već

im je to navika, vrsta identifikacije, načina života. Komuniciranje sa njima bilo je veoma lako, uz obostrano razumevanje.

Kako je seminar počeo u toku Pesaha, kućni red je bio prilagođen ovom prazniku, kao i ishrana koja je bila strogo košer. Posle obroka bile su molitve, kojima naravno nije bilo obavezno prisustvovati, ali ih je bilo zanimljivo videti. Nestašica macesa, tako akutna kod nas, u Rimu se ne oseća: Svi smo, i posle Pesaha, od jutra do jutra grickali maces.

Spavalo se u sobama sa po deset, petnaest kreveta u kojima je vladao tako neopisiv nered da prema njima sobe u Pi-

